

Svenska Byggnadsarbetareförbundets avtalskrav gentemot Sveriges Byggindustrier inför 2017 års avtalsrörelse gällande Byggavtalet

Bakgrund

En grundförutsättning för en positiv utveckling av branschen är enligt Byggnads att branschen kan erbjuda de anställda utveckling och trygghet i arbetslivet. Därför behövs flera förändringar av avtalet.

Ekonomiska yrkande inför 2017 års avtalsförhandlingar

Boverkets prognos för perioden fram till 2025 är att det behövs byggas över 700 000 nya bostäder. Under 2016 påbörjades byggandet av 64 000 bostäder och under 2017 beräknas 67 000 nya bostäder börja byggas.

I dagsläget är det främst kapaciteten inom byggsektorn som bromsar ett ökat byggande. Genom en fortsatt god löneutveckling lockas fler unga att söka sig till byggbranschen. Behovet av ökat bostadsbyggande i kombination med snabbt stigande bygginvesteringar på bland annat infrastruktur innebär att lönsamheten för näringslivet, byggbranschen och byggföretagen generellt sett är god.

Våra medlemmar är med och bidrar till företagets vinst genom sitt arbete och ska därför ha en berättigad andel av denna i form av löneökningar.

Av denna anledning yrkar Byggnads att:

en överenskommelse träffas om löneökningar med 2,8 % dock med ett lägsta utrymme om 672 kr per månad räknat per individ inom avtalsområdet,

det sker en låglönesatsning för städpersonal,

utgående löner och samtliga nivåer i avtalet höjs med minst 2,8 %,

avtalets grundlön höjs med ett värde som motsvarar löneökningarna enligt första punkten ovan inom avtalsområdet.

§ 3 Lönebestämmelser

Allt fler företag ställer krav på att arbete ska utföras mot tidlön trots att prestationslön är huvudregel i Byggavtalet. Byggavtalets lönebestämmelser måste därför allt tydligare visa att prestationslön är huvudlöneform.

Vi ser att företag i allt större utsträckning styckar upp arbetsplatser för att kringgå lönebestämmelserna i Byggavtalet samt att företagen medvetet drar ut på tiden i löneförhandlingarna genom att inte lämna över något förhandlingsunderlag eller att det förhandlingsunderlag som lämnas är bristfälligt.

I anledning av Arbetsdomstolens dom står det nu klart att utländska arbetstagare riskerar att diskrimineras med nuvarande reglering gällande rätten till full lön.

Städpersonalens arbete måste värderas högre än i dag vilket innebär att deras löner ska öka med samma krontal som utgående lön för yrkesarbetare. Dessutom måste grundlönen öka i större takt än hittills. Kran- och maskinförare är en del av arbetslaget och ska därför ersättas på samma sätt som resten av arbetslaget.

Vid undertaksmontering finns i dag två ackordstidlistor (vita respektive röda listan) att tillämpa. För att skapa ordning kring detta så måste det föreskrivas att den ena listan ska tillämpas framför den andra listan om parterna inte är överens om vilken av listorna som ska tillämpas.

För att komma tillrätta med dessa frågor så yrkar Byggnads att:

staketmodellen återinförs,

arbetsgivaren ska tillhandahålla underlag inom fyra veckor från arbetets påbörjande,

utstationerad arbetstagare ska ha fördelningstal 1,0 såvida arbetsgivaren inte kan bevisa att arbetstagaren har yrkeserfarenhet understigande 5 år och att arbetstagaren har erbjudits men tackat nej till att låta sig valideras av, av BYN godkänd validerare,

lönen för städpersonal samt grundlön ska höjas med minst samma krontal som utgående lön före eventuella avräkningar,

förare av tornkran och maskin hos underentreprenör som kör åt arbetslag ska ha samma lön som det arbetslag som arbetet utförs åt, beloppet får dock inte understiga arbetstagarens aktuella lön hos underentreprenören,

den vita ackordstidlistan vid undertaksmontering ska användas för det fall parterna inte enas om att istället tillämpa den röda ackordstidlistan.

§ 4 Viss frånvaro och ledighet

Parterna har ett gemensamt intresse av att öka andelen kvinnor i branschen. Kvinnor som blir gravida får inte arbeta i ett fysiskt ansträngande arbete eller i en riskfylld arbetsmiljö. De arbetstagare som inte får arbeta på grund av graviditet går med nuvarande lydelse av bestämmelsen därför miste om möjlighet till ersättning för det fall graviditetspenning beviljas för en längre period än 2 månader. Arbetstidsförkortningen måste byggas ut för att uppnå visionen om ”En hel människa efter ett helt arbetsliv”.

Av denna anledning yrkar Byggnads att:

tidsbegränsningen för rätten till havandeskapslön tas bort,

arbetstidsförkortningen ska utökas med ytterligare 1 timme så att den kommer upp i totalt 40 timmar per år.

§ 7 Utbetalning av lön m.m.

Då företag går i konkurs är det vanligt att arbetstagare står utan möjlighet att komma åt sina lönespecifikationer då dessa i allt högre utsträckning numera endast

lämnas ut elektroniskt och systemen stängs ner i samband med att företag försätts i konkurs. Arbetstagaren står då utan möjlighet att få ut rätt ersättning ur den statliga lönegarantin.

För att komma tillrätta med detta problem yrkar Byggnads att:

arbetstagaren ska ha rätt att på begäran få ut lönespecifikationerna i fysisk form.

Ett utvecklat huvudentreprenörsansvar – ändringar i Bilaga D - Branschöverenskommelse om tillämpningsregler avseende 38-40 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL)

Huvudentreprenörsansvaret har nu varit i kraft i tre år. Under dessa år har vi kunnat se ett större ansvarstagande och ett första steg till en renare byggbransch med sund konkurrens. Vi har dock också sett ett flertal exempel på företag som försöker hitta vägar runt det ansvar som parterna avsåg genom införandet av huvudentreprenörsansvaret. Vi kan konstatera att det fortfarande förekommer ett flertal företag runtom på våra arbetsplatser som betalar löner som ligger långt under kollektivavtalets nivå, där arbetsmiljön för de anställda är under all kritik och där företagen tar till alla tillgängliga medel för att undvika att betala skatt. Under dessa år har ett antal tvister uppkommit på huvudentreprenörsansvaret och det har blivit tydligt att vi som parter tolkar ansvaret på olika sätt. Användandet av så kallade byggledningsföretag har också ökat vilket gjort att klyftan mellan parterna i synen kring huvudentreprenörsansvarets omfattning och syftet med Bilaga D har blivit än tydligare.

Huvudentreprenörsansvaret måste därför både utökas och förtydligas så att det bättre återspeglar de intentioner som parterna hade med införandet av ansvaret. Det är dessutom dags att parterna gemensamt tar nästa steg och utökar ansvaret både ekonomiskt men också arbetsmiljömässigt. Parterna är överens om att arbetsplatserna ska vara säkra och att alla företag som agerar på byggarbetsplatsen ska ta ett större ansvar för den egna och den gemensamma arbetsmiljön. För att uppnå det behövs komplement till den redan befintliga arbetsmiljölagstiftningen.

Byggavtalets Bilaga D är ett regelverk för att främja seriöst företagande och ett verktyg för att uppnå en rättvis och sund konkurrens i byggbranschen. Vi har i denna Bilaga tagit på oss ett ansvar för att gemensamt aktivt verka för att företag ska bedriva sin verksamhet så att det inte innebär ett åsidosättande av lag och kollektivavtal. På våra arbetsplatser ska det endast finnas seriösa företag som följer lag och avtal, som tar ansvar och som står upp för de gemensamma värderingarna.

Byggnads yrkar därför att:

Bilaga D och Huvudentreprenörsansvaret utvecklas, kompletteras och förtydligas så att de bättre återspeglar de gemensamma värderingarna och intentionerna såsom de är angivna i ingressen till Bilagan. Huvudentreprenörsansvaret ska bli allt tydligare och huvudentreprenören ska ta ett större ekonomiskt ansvar, ett större administrativt ansvar och ett större ansvar gällande arbetsmiljön på hela arbetsplatsen.

Bilaga K – Arbetsmiljöavtal

*Det har aldrig varit vår tanke att Bilaga K exklusivt skulle reglera skyddsombudens utbildning på det sätt som Arbetsdomstolen kommit fram till. I samband med 2016 års avtalsrörelse så arbetade vi gemensamt fram en ny reglering gällande utbildningen för våra skyddsombud.
I anledning av detta så yrkar Byggnads att:*

Bilaga K ändras i enlighet med bifogad text.

Övriga yrkanden

Ökad avsättning till avtalspension SAF/LO

Enligt prognoser kommer dagens pensionsavsättning inte att räcka för att arbetstagarna ska kunna leva ett drägligt liv även efter pensionering. Av denna anledning yrkar Byggnads att:

det sker en extra avsättning till avtalspension SAF/LO.

Statistikberäkning för prestationslön och tidlön

Byggnads och Sveriges Byggindustrier har sedan länge en praxis om att beräkna genomsnittsförtjänsten för samtliga yrkesgrupper i Byggaftalet gemensamt. Denna praxis har dock inte funnits nedtecknad i en skriftlig överenskommelse. Eftersom Sveriges Byggindustrier efter senaste avtalsrörelsen har velat frångå denna praxis så finns det behov av att teckna ned den i en överenskommelse. Av denna anledning yrkar vi att:

parterna i en överenskommelse fastställer gällande praxis så att det blir tydligt att genomsnittsförtjänsten beräknas på hela TBMA-kollektivet gemensamt. Parterna är i övrigt överens om att nivåerna gäller för uttyrd yrkesarbetare inom yrkeskategorierna trä, betong, mur och anlägg. För övriga arbetstagare, städpersonal, maskinförare, bilförare, övriga förare, förrådsarbetare respektive för yrkeskunniga i företag med speciell verksamhetsinriktning, tillämpas aktuellt fördelningstal.

Utöver ovan anförda yrkanden gäller LO-samordningens avtalsyrkanden.

Utöver dessa framförda yrkanden förbehålles rätten att under förhandlingarnas gång framföra ytterligare yrkanden.

Stockholm den 26 januari 2017

Mottages

Torbjörn Hagelin
Avtalssekreterare
Svenska Byggnadsarbetareförbundet

Mats Åkerlind
Förhandlingschef
Sveriges Byggindustrier

Bilaga K - Skyddsombudsutbildning

Bakgrund

I avtalsförhandlingarna 2010 träffade Sveriges Byggindustrier och Byggnads överenskommelse om utbildning av skyddsombud. Parterna var överens om att skyddsombud har en central roll i arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen samt för att skapa engagerade och kunniga skyddsombud så krävs att dessa har kunskap och kompetens för att utföra sitt arbete. Mot denna bakgrund träffade parterna överenskommelse om en fyraårig utbildningsplan för skyddsombud samt därefter återkommande kompetensutveckling genom skyddsombuds dagar.

Under åren har parterna blivit oense gällande om Byggnads har rätt att ensidigt genomföra annan skyddsombudsutbildning för skyddsombud. Parterna har inte kunnat enas i denna fråga. Arbetsdomstolen förkunnade i dom 2014 nr 64 att överenskommelsen innebär en exklusiv reglering av skyddsombudsutbildning som förhindrar Byggnads att genomföra annan ensidig utbildning av skyddsombud.

Yrkande i Avtalsförhandlingarna 2016

Byggnads har yrkat bland annat att Byggnads exklusivt ska förfoga över fem (5) dagar under skyddsombudsutbildningen, samt att Byggnads helt ska förfoga över skyddsombuden under den årliga skyddsombuds dagen.

Gemensamma värderingar

Skyddsombudet har en central roll i arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen. I syfte att få engagerade och kunniga skyddsombud erfordras kunskap och kompetens för fullgörande av uppdraget. Härutöver är parternas målsättning att med stöd av denna överenskommelse aktivt verka för att skyddsombud kvarstår i sin befattning.

Överenskommelse

Sveriges Byggindustrier och Byggnads har enats om att revidera överenskommelsen om skyddsombudsutbildning enligt nedan framgående principer. Överenskommelsen ersätter Anteckningar till förhandlingsprotokollet i 2010 års avtalsrörelse, tillägg till Bilaga K punkten 5 gällande utbildning av skyddsombud.

1. Plan för kompetensutveckling av skyddsombud

Parterna har träffat överenskommelse om kompetensutvecklingsplan för skyddsombud.

2. Skyddsombudsutbildning

- Byggnads är utbildningsgivare och förfogar exklusivt över fyra (4) utbildningsdagar samt fem (5) timmar årlig facklig skyddsombudsträff. Denna del av utbildningen inkluderar bl.a:
 - o Facklig introduktionsutbildning för nyutsedda skyddsombud.
 - o Arbetsmiljöavtalet punkten 3.4, Överläggning i Arbetsmiljöfrågor
- För de dagar Byggnads är utbildningsgivare ska arbetsgivaren endast utge ersättning för bibehållna anställningsförmåner enligt FML/FMÖ. Byggnads ska svara för alla övriga kostnader med anledning av utbildningen.
- Övriga åtta (8) dagar av skyddsombudsutbildningen ska fortsatt vara partsgemensam. Utbildningens innehåll ska stimulera till en god samverkan i arbetsmiljöfrågor på arbetsplatsen, med kompetenta och välutbildade skyddsombud. Arbetsgivaren ska svara för kostnader med anledning av denna del av utbildningen.

- BCA ska genomföra en revidering av övriga åtta (8) dagarna partsgemensam skyddsombudsutbildning så att dessa ger en relevant helhetskompetens för branschens skyddsombud. Revideringen ska genomföras skyndsamt och parterna ska aktivt medverka för att underlätta arbetet.
- Om Byggnads och arbetsgivare träffar överenskommelse om att skyddsombudsutbildningen ska ske partsgemensamt i företaget ska arbetsgivaren och MB-gruppen på företagsnivå träffa överenskommelse om innehållet i de partsgemensamma åtta (8) dagarna skyddsombudsutbildning. Utbildningen ska i dessa fall tas fram och genomföras av parterna gemensamt med utbildningsledare som har adekvat kompetens. Sådan överenskommelse ska inte underkastas översyn och godkännande av BCA.

3. Huvudansvarig handläggare för arbetsmiljö

Parterna är ense om att denna överenskommelse inte gäller den huvudansvariga handläggaren för arbetsmiljöfrågor i rikstäckande företag med fler än 1000 anställda.

4. Justering eller komplettering av överenskommelsen

Om part anser att överenskommelsen bör justeras eller kompletteras ska överläggning ske härom mellan de centrala parterna. Överenskommelse ska eftersträvas.

Ikraftträdande och övergångsregler

De nya reglerna träder ikraft den 1 januari 2018 och gäller för skyddsombud som ännu inte har påbörjat sin utbildning. Skyddsombud som utsetts före detta datum har rätt att slutföra de delar av sin utbildning som kvarstår enligt tidigare utbildningsplan som ännu inte fullgjorts. Skyddsombud som utsetts efter den 1 januari 2014 har rätt att delta i de fyra (4) utbildningsdagar som disponeras av Byggnads även om de redan har påbörjat den befintliga utbildningen. Dessa dagar ingår i så fall i de tolv (12) dagar som ingår i den tidigare utbildningsplanen. Från avtalsförhandlingarnas avslutande fram till den 31 december 2017 har parterna i BCA att arbeta fram reviderad utbildningsplan för skyddsombud.

Skyddsombudsutbildning – Justeringar i Bygghavtalet, bilaga K

5.2.1 Målgrupp innehåll och omfattning

Grundutbildningen är avsedd för skyddsombud, ledamöter i skyddskommittéer och arbetsledare. Skyddsombud och ledamöter i skyddskommittéer har rätt att genomgå grundutbildningen.

Den partsgemensamma grundutbildningen omfattar åtta (8) dagar och ska genomföras som partsgemensam lokalt arrangerad utbildning. Innehållet och omfattning av denna utbildning fastställs av BCA, såvida inte Byggnads och arbetsgivare har träffat överenskommelse om att skyddsombudsutbildningens innehåll ska bestämmas och utbildningens genomförande ske partsgemensamt i företaget.

Byggnads är utbildningsgivare och förfogar exklusivt över ytterligare fyra (4) grundutbildningsdagar för av Byggnads utsedda skyddsombud och ledamöter i skyddskommittéer.

Av Byggnads utsedda skyddsombud och ledamöter i skyddskommittéer har också rätt att med bibehållna anställningsförmåner delta i årliga skyddsombudsträffar som anordnas av Byggnads region under fem (5) timmar per år.

5.2.2 Utbildningsplan

Grundutbildningen ska genomföras enligt en fyraårig utbildningsplan.

5.2.3 Planering och genomförande av arbetsmiljöutbildning

Den partsgemensamma grundutbildningen och annan arbetsmiljöutbildning ska genomföras som partsgemensam lokalt arrangerad utbildning. Utbildningen kan genomföras företagsinternt eller av särskild kursanordnare, t.ex. studieförbund eller företagshälsovård.

Genomförandet av skyddsombudsutbildning enligt punkten 5.2.1 ska ske efter samråd mellan den lokala fackliga organisationen, MB-gruppen om sådan finns, och arbetsgivaren.

Av BCA rekommenderat utbildningsmaterial och godkända utbildningsplaner ska användas i den partsgemensamma grundutbildningen.

Arbetsgivaren svarar för utbildningskostnader för den partsgemensamma delen av utbildningen. För de fyra grundutbildningsdagar som Byggnads ansvarar för står Byggnads för utbildningskostnaderna.

Arbetsgivaren ska utge ersättning för bibehållna anställningsförmåner enligt Bilaga E punkten 9 under såväl den partsgemensamma utbildningen som den utbildning som Byggnads svarar för.

För att främja erfarenhetsutbyte mellan skyddsombud, ledamöter i skyddskommittéer och arbetsledare bör den partsgemensamma utbildningen genomföras gemensamt för dessa grupper.

Grundutbildningen bör genomföras snarast möjligt efter att berörda skyddsombud tillträtt sin befattning.

Denna bilaga K inskränker inte de fackliga organisationernas rätt enligt förtroendemannalagen.

5.2.4 Utbildare (handledare)

Utbildare ska ha genomgått adekvat handledarutbildning. Utbildare ska ha bred kompetens inom arbetsmiljöområdet och kunna leda utbildningen på det sätt som utbildningsplanen anger.